

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.
 Fiókiadóhivatalok: **Zomborban: Gombos E. Berta** dohánytőzsdéjében. **Ujvidéken: Schäffer Péter** könyvkereskedésében. **Szabadkán: Braun Adolf** nyomdájában. **Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.**

Lapvezér:
LATINOVITS PÁL.
 Felelős szerkesztő:
PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:
 Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.
 Tanítóknak, aljegyzőknek, -írásoknak, földmiveseknek és szerényebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Apponyi kocsirudja.

A koalíció nagyhangú baritonja immár nyugatra kezd hanyatlani a delelőről. Minden élő lény, mikor elérte a fejlődés tetőpontját, rálép a hanyatlás lejtőjére. Erre lépett Apponyi is. Mert ha egy oly nagy talentum olyan kovácsműhelyes argumentumokra szorul, mint a miket ő előhozott a meredek hegyről, a keskeny útról s a kocsirudról, az azt jelenti, hogy bekövetkezett szellemi csődje, s kifogyván minden magasabb eszméből, rászorult a régi *szabad-
 elvűpárt*nak 30 év előtt hirdetett igen bölcs hasonlatára, melyet az becsületesen fejezett ki azzal a példabeszéddel: lassan menj tovább érsz. Csuda, hogy akkor nem helyeselte ezt a példabeszédet, holott ő a leglassabb államférfi.

Midőn harmadéve függetlenségi lett, azt mondta: most látom be, hogy a 67-es kiegyezés alapján nem lehet boldoggá tenni az országot, hát belépett a függetlenségi pártba. Teringettét! 35 évig kellett kérődznie a 67-es szénán, míg be bírta látni, hogy az csak álomnak való. De *kocsija rudját tudta fordítani.*

Most megint 35 év kellett neki annak belátásához, amit a »lassan menj, tovább érsz« bölcs példabeszéd foglal magában, s a mit ő most meredek hegyre keskeny útra és kocsirudra fordított. 35 év előtt nem kellett neki a kocsirud, hanem megcsinálta a *Nemzeti pártot*, tüzet okádott a kocsirudra, követelvén, hogy a higgadtan haladó szabadelvű-párt ugorjék egyszerre a meredek hegy tetejére. Volt esze és nem ugrott. Mikor a vulkán látta, hogy hiába ontja a

lávát, *megfordította kocsija rudját* és belépett abba a pártba, melyet oly kiméletlenül égetett arcbán. Ámde a szabadelvű-pártban se lett belőle megtért ellenség, hanem furdancs, mely addig rácsálta a terebélyes fa törzsét, mignem az általa szított 1905-iki koalíciós viharral földre terítette. Látván ekkor az országnak a függetlenségi elvek iránt nyilvánult hangulatát, *ismét kocsirudat fordított* s e szavakkal ölelte meg a Függetlenségi párt Ferences elnökét: »az egy halál választ el engem tőled!«

Hogy ezóta miként szolgálta a függetlenség a liberalizmus elveit, fennhangon hirdetik a beözönlött külföldi gazdag szerzetesek állami segélyezése; a királyi absolutizmus eddig soha nem gyakorolt hatalma; a quótaemelés; a magyar udvartartásnak még emlegetni merése sem; a Gotterhalte uralkodása; nem is említve a personál unióról történt egykori handa-bandázást; ugyszintén annak az innormalis elvnek deklarálása, hogy felfelé legyenek hatvanhetesek, lefelé negyvennyolcasok. Az az, a kocsinak most már két rudja legyen; egyik elől, másik hátul. Hát egy ilyen rudforgató akrobata, hogy meri azt mondani a szekérrudról, hogy az nem fordítható. Azt a kutyafáját, bár kifélé állna már vele együtt a koalíció rudja!...

Jaj neked magyar, ha ezt a rudat még sokáig nem vered a hátához! jaj neked, ha idejében ki nem nyílik a szemed a függetlenségi párt talmiságáról, mely Béccsel szemben olyan, mint az ushanti néger, ki szeretetét azzal nyilvánítja vendégének, hogy tulajdon feleségét felkínálja neki.

Minő hatalmas, lelkes hasznos tábor volt ez a koalíció előtt... Minő erős

fegyver volt a dynasziával szemben; mert mikor ez jogainkat érvényesíteni nem akarta engedni, a régi kormány hivatkozott a függetlenségi párt elveire, céljára, mely független országot akar, különválást Ausztriától és csupán personál uniót. Ennek a rémhátása alatt engedett Bécs, annyira, hogy a szabadelvű-párt három évtizednél több uralkodása alatt egyetlen egy eset se történt, hogy a fejedelem ne Magyarország javára döntött volna.

Ma már nem fél tőle a német, mert látja, hogy ez csak egy kitömött mumus; egy muzeumba való özönvíz előtti óriás állat ártatlan skeletona. A koalíció megfosztotta az országot ettől a pótolhatatlan hatalomtól, s hogy árulását védelmezze: cáfol, állít, letagad, mindent beszél, csak az egyes szót nem ejti ki, hogy szinte resteli az ember és boszankodik, mikor egy uralkodó párt vezetőjéről azt olvassa a lapokban, hogy még tévedésből sem mond igazat. Ilyen hazudozások között csinálódott a kiegyezés, a quótaemelés, házszabályrevízió stb. s a vége mindegyiknél az lett, hogy úgy történt meg, amint előbb letagadta. A koalícióra is lehet alkalmazni a kínai példabeszédet: az asszony fegyvere a nyelve, és azt nem is hagyja megrozsdásodni; és Wekerléből se lesz soha Corregio, ki a mezelen alakok festésében volt művész.

Mi legyen hát a rossz felé álló kocsiruddal?... Függetlenségi párt!.. ha kedves előttd a haza; ha nem akarod végső veszedelemben dönteni, hát vedd hátadat a kocsinak és fordíts meg a rudját egykori elveid irányára felé; a most benne ülő vezéreket pedig borítsd az árokba.

Cirkvenica.

A »Bácsmege« eredeti tárcája.

Cirkvenica, augusztus vége.

Tengerre magyar!... Valamikor, nem is olyan régen, ez a kiáltás hangzott el szerte a hazában és — mint a költő mondaná: egy szó, egy röpke szó és e szóban mennyi fájdalom! Ez a kiáltás nem talált visszhangra ott, ahová ez címezve volt, nem talált visszhangra a magyar szülők magyar szívében. Nem. Mint bizonyára mindenünk emlékezni fog, ez a felhívás azt célozta, hogy a magyar szülők gyermekeiket minél tömegesebben küldjék a tengerészeti pályára, amelyet — sajnos — hova-tovább mind nagyobb számmal özőnlenek el a horvát és osztrák ifjak és minél kevesebb ott a magyar fiu. Miért?... Ki tudja ezt, ki fejtené meg ezt, mikor a pálya maga gyönyörű, mikor dotatio tekintetében bármelyik, a legkisebb sorhajó hadnagy nem cserél a mi magasabb rangú tisztjeinkkel egyikével sem s amikor, az anyagiaktól eltekintve, a pálya más, fényesebb és morálisabb oldalát tekintve: oly gazdag tapasztalatokat szerezhet egy-egy ifju, amely kincsekkel felér s amely egy »europé«
 nivójára emeli az illetőt. Nem kutatom ennek okát és okozatát. A tengeri fürdőkre ép úgy ráillik a »tengerre magyar!« felhívás, mint a fentebb vázoltakra, de — s ezt örömmel kell konstatálnom — itt épen megfordítva van. Aki ma végig sétál a cirkvenicai strandon, vagy az abbáziai kurparkban, avagy Lovrana szep pálmaligetében, itt is, ott is, amott is, lépten-nyomon magyarokra bukkan, mindenütt megüti fülét az édes magyar szó és természetesen, mindenütt jól, otthonosan érzi magát. Nem is csoda! A magyar, ha osztrá-

kok, ha horvátok, vagy ha olaszok közé kerül is, csak magyar marad; az marad szokásaiban, érzéseiben és politikai magatartásában is. Miért van mégis, hogy véreink, hogy többet ne mondjak, az erdélyi magyarok, a havasi oláhok között alig pár hónap alatt eloláhosodnak, az branói szászok között elszászosodnak. Talán sántit e hasonlatom, mert azok huzamosabb ideig lakván a nemzetiségek között, könnyen asszimilálódnak, elsajátítván azok nyelvét, könnyebben felveszik szokásaikat, ámde rácsál erre több itteni példa. Csak a legkézenfekvőbből beszélek. Itt van például egy Szomodi István nevű magyar cipész, aki tíz éve van Cirkvenicában, csupa horvát, kevés olasz és osztrák között, itt él, beszél horvátul, kiírja a kravátok kedvéért is, hogy ő nemcsak cipész, de »pestolan« is, amint Cirkvenicában minden cégtábla elsősorban horvát, másodsorban német és harmadsorban, itt-ott magyar. Mondom, ez a Szomodi István érzéseiben ma is mindenben magyar, sovínista tetőtől talpig, ideálja Kossuth és álma: a független Magyarország. A fő-szezonban mintegy kultusmissiót teljesít azáltal, hogy egyedül ő árul magyar lapot! Hát nem szép, nem hazafias dolog ez, mikor egy cipész annyira szívén viseli a magyarság ügyeit, hogy még annak szellemi táplálékáról is gondoskodik? Adjon az Isten sok ilyen igaz magyar embert a nemzetiséglaktá vidékeken.

Én, ki az egész Quarnérót végig jártam, legszebbnek, a fürdőzésre legalkalmasabbnak, — Cirkvenicát találtam. Mig Abbaziában kellemetlen a sok autó, villamos, fiakker, közönségesebbek a fürdőházak, a tenger vize pedig épen nem mondható tisztának, mert a városi kloákák ép a fürdőző közönség mellett ömlenek a tengerbe; mig Lovranában a köves és gyermekekre veszélyes és csak vagy 10 lépésre csekély tenger, végül annak homokos humusa teszik kellemetlenné a

fürdést: addig Cirkvenicán a gazdag 4% sótartalmu víz (Abbaziában pl. 1 1/2%) a mindig kelt lemes klíma, amely a tenger és a levegő között soha se diffenál 3—4 fok között, a Balatonhoz hasonló meneteles part és a plage, három modern fürdőházzal, összehasonlíthatatlanul kellemesebbé teszik az itt tartózkodást és mégis mégis sok hiányzik itten! Nincs egy európai nivón álló kávéháza, nincs egy parkja, ahol el lehetne az ember gondolataival. Itt van például egy gyönyörű völgy a »vinadol«, amely szépségeiben Svájccal vetekszik. Itt a magyar kormány egy nagyobb területet akart megvenni, amelyet parkirozni és oda villákat építeni akart. Már előrehaladott stádiumában voltak a tárgyalások, mikor közbejötték a horvát bán elleni tüntetések és ennek reakciójaként meghiusult a vásár. Mint mondják, itt az egész magyargyűlöletet a horvát szolgabíró, egy takarékpénztári igazgató és egy orvos csinálják. Ezek a fő faktorok, pedig Cirkvenica minden tekintetben megérdemelné a jobb indulatot, különösen a magyarok iránt. Ezek a nyomorult horvátok mind a magyarok pénzén élőködnek, de ne gondolja senki, hogy azért becsülik a magyart! Sőt! gyalázzák uton-utfélen szidják és semmire sem becsülik. Nem úgy az osztrákok! Például Abbaziában, ahol igaz, hogy több a publikum, de van is ott becsülete a magyarnak! Ezekből az látszik, hogy még se olyan nagy ellenségünk nekünk az osztrák sógor, ha a pénzünkről van szó!!! Mindezek dacára a fürdőközönség Cirkvenicán ha nem is nagy, de distingvált és majdnem mind magyar. Ismertebbek közül itt nyaralnak: *Nyegre László és Hódy Gyula* orsz. képviselők családjakkal, *Lits* budapesti főorvos családjával, *dr. csetneki Gyürky Pálné, Saxlehner Sára, Dr. Farkas* keresk. min. titkár, *Varga* keresk. min. tanácsos, *Gerő* honvédezredes nejével és mások.

Mivel pedig bizonyos, hogy Kossuth Ferenc rossz tanácsadó után indult, tehát hogy jobb tanácsadója legyen, házasodjék meg és legyen Indus Sing (nemes ember) ki semmit nem kezd, mielőtt a feleségétől tanácsot nem kér.

Hetesy Viktor.

Latinovits Pál és a zentai Tiszahid.

A nemrég felépült zentai *Tisza-hid* felavató ünnepélyének már rég meg kellett volna történnie. Ennek az időpontja azonban érthetetlenül folyton kitolódik. A kulcsa mögötti okokból a zentai sajtó egyik régi, pártokon kívül álló orgánuma: a *Zentai Híradó* ezzel az érdekes vezércikkjével rántja le a leplet:

»A laikus közönség a hidavató ünnep elmaradásából azt következtetheti, hogy végre-
valahára Zentán, a pártok és vezető egyének megkomolyodtak és így negligálnak minden parádét vagy ünneplést. A komolyság az oka, hogy agyonhallgatták a hidavatást. Ez rendben volna, ha így volna igaz, csak hogy fürkésző szemmel vizsgálva az eseményeket, egészen más eredményekről számolhatunk be. A hidavató ünnepség azért marad el, mert sem a pártok, sem pedig a vezér urak nem tudnak és nem is képesek politikai tőkét kovácsolni a hidavatásból. A hidavató ünnepségen nem egy eleven hanem egy nyugalmazott, a hatalmi polcról lelépett főispán érdemeit kellene méltatniok és megörökíteniok, ámde ennek az ünnepi aktusnak nem lenne — pártpolitikai szempontból — semmi értelme vagy haszna. Sőt még a jelenleg uralkodó miniszterek érdemeit sem lehet kimutatni a zentai hidalkotással kapcsolatban, mert a napot mégsem lehet letagadni az égről, mert minden igazságos embernek tudnia kell, hogy a zentai vashidat az előző kevésbé hazafias kormányok jóindulatu készsége hozta létre.

A politikai helyi pártvezéreknek hidalkotó érdemeiről — a legokosabb, ha mélységesen hallgatunk, mert a pártvezér urak a hidbeomlás utáni időben nyakig elmerültek a kis és nagy politikában és a legkisebb gondjuk is nagyobb volt, semhogy »egy-két iparos és kereskedő érdekében vashidat építsenek: A zentai vashid megalkotása körül az *érdem oroszlan része Latinovits volt főispáné. A Széll, Tisza és Fejérváry kormányok miniszterei közül különösen Lukács László, Láng Lajos, Fejérváry*

A gyermekeknek is igen kellemes tartózkodási hely Cirkvenica. A László-gyermek-otthonban minden gyermek havi 60 koronáért teljes ellátást kap fürdésel, hol apácák felügyelete alatt üdülhetnek.

A László-gyermekotthon a Frangepánok ősi kastélyában van elhelyezve, amely régi templával a következő két táblán adja tudtul mindenkinek, hogy:

MCCCXCV

Pro fratribus Eremitis S. Pauli
Martinus Comes
Frangipani
aedificavit

Serenissimus Princeps Josephus Archidux
Austriae Restauravit et valetudinario infantium
dedicavit.

A községben magában több mint harminc villa, vagy száz privát ház áll a vendégek rendelkezésére. Ezek közül kiemelendők a Miramár és Therápia-szállodák. Mindkettő modern, európai színvonalon álló, különösen a Therápia. Ezt most Csilléry Sándor fehérmegyei földbirtokos bérlé, ki mindenben igyekszik vendégeinek mindenből a legjobbat adni. A szálló agilis vezetője Lászlófalvi *Eördög* Elemér, orvosa dr. *Bódy* Jenő Ödön volt pestmegyei járásorvos, ki lelkiismeretesen vigyáz minden vendég egészségére. A szállónak hideg vizgyógyintézete, saját tehenészete, jéggyára és házilag előállított villanyvilágítása van. A konyhája magyar és minden tekintetben elsőrendű. Mindenki otthonosan és családiasan érezte magát benne és ezért melegen ajánlom a Theraphiát és Cirkvenicát magát is. El kell feledni a krávátok támadásait és kell, hogy elfeledtessék az emberrel ezeket a kellemetlen incidenseket a jó társaság, a kitűnő levegő és a pompás fürdő. Én legalább a legkellemesebb impressiókat szervezve, távozom innét és ismét csak azt mondom, Tengerre és pedig Cirkvenicára magyar!!!

Kaszás József.

Oéza és Yörös László miniszterek érdemlik meg a hálás elismerést és végül a mi az ünnepség legnagyobb akadályát képezi: a »zentai hidügyi bizottság« is részt kíván venni az ünneplésben.

Az a kis márványtábla a zentai vashid két oldalán még mindig üresen áll. E márvány táblákba vésendő szöveg úgy tudjuk, hogy még nincs megszóvegezve. Lehet, hogy tévedünk, lehet, hogy a szöveg már kipattant egyik-vagy másik vezető férfi koponyájából. Erre a szövegre csak annyiban vagyunk kíváncsiak, hogy szeretnők megtudni, vajjon Latinovits Pál volt főispánnak önzellen és áldásos működése méltó szavakban van-e tolmácsolva e márvány tábla szövegének keretében? Avagy talán egy betű említést sem fognak tenni Latinovits Párról?

Nem lennénk meglepve, ha Latinovits Pál érdemeit — jól bevált zentai szokás szerint — egyszerűen agyonhallgatnák; illetve elikkasztanák. És ha így fog történni, akkor annak a márványtábláknak nem a hídő két oldalán, hanem a Tisza folyónak mélységes fenekén volna méltó helyük. *Nem szabad engednünk, hogy e márványtáblákon hazugságokat örökiítsenek meg.*

A hidavató ünnepély pártpolitikából elmarad, illetve elmaradhat, de a zentai kereskedők és iparosokból alakult hidügyi bizottságnak gondoskodnia kell arról, hogy Zenta város önzellen barátját, igaz jöltevéjét a zentai vashidnak fáradságtalan apostolát, Latinovits Pált olyan ünneplésben részesítse, amely ünneplésből a későbbi nemzedék is okulhasson és tanulhasson.

Zenta városnak olyan kevés öszinte és önzellen barátja volt ezideig — a lezajlott évtizedek folyamán, hogy durva hálátlanság volna megfélekedezni arról a férfuról, akinek soha nem lankadó és önzellen munkájához fűződik a zentai vashidnak korszakos megalkotása!

A zentai intelligens közönség és közöttük elsősorban a zentai kereskedő és iparosok vállát egy nagy adósság terhe nyomja — Latinovits Pállal szemben, a mely adósságot, ha becsületek akarunk maradni, ki kell egyenlitenünk — az impozánsan megnyilvánuló hála és elismerésnek ünnepi formájában.

Nagy szerencsétlenség egy építkezésnél.

— Saját tudósítónktól. —

Titel, 1908. szept. 19.

A könnyelmű, bűnös építkezési rendszer, a házépítési szabályrendelet rendelkezéseinek teljes negligálása véres áldozatot követelt.

A »Tündéres—Dunagárdony« vasutállomás előjárója, Bogyó Sándor az állomás tőzsomszedságában egy utszéli vendéglőt építtetett. Az épület, melynek építkezése szakértelem nélkül történt, a napokban került tető alá. Amidőn azonban a cserepeket a lécekre rakták, a tetőszék összeomlott és Pandurov Demeter munkást maga alá temette. A szegény ember nyomban meghalt.

A romhalmaz alá kerültek Mijics Száva és Pavlov Uros munkások is. Ezeket azonban a veszély színhelyére gyorsan megérkezett emberek megmentették a haláltól. Azonban így is súlyos életveszélyes sérüléseket szenvedtek.

A titeli járásbírószág vizsgálóbírája azonnal kiment a szerencsétlenség helyére s az eset minden részletére kiterjesztette a vizsgálatot.

A szerencsétlenséget — miként a vizsgálat már megállapította — súlyos műszaki hibák idézték elő.

A vizsgálat folyik.

Paraszt műkedvelői előadás.

— Saját tudósítónktól. —

Bácsbokod, 1908. szept. 14-én.

A műkedvelői előadások rendezését, a magyar színjátszást új, érdekes világításban láttuk a napokban. Ugyanis Schlaghammer Károly itteni tanító rendezésével színre került Tóth Ede örökbecsű népszínműve, a „Falu rossza.“ A

szereposztás teljesen előtűnt az eddigi szokásoktól, amennyiben Blaha Lujza, Tamási, Vidor és a népszínművészet többi jelesei szerepelt egyszerű földművesek, még pedig nem is valamenynyien magyarok, hanem németek és bunyevdók is adták. És az előadás mégis úgy gördült mint a karikacsapás. A parasztleányok és legények teljesen megértették és átérték szerepeiket. A játék komoly és komikus része, a hang- és taglejtés egyaránt olyan természetű volt, mintha a deszkákon hivatásos színészek jártak volna. A derék rendező nem hiába fáradozott éjjel nappal. Munkájja szép gyümölcsöt termett.

Feledi Gáspár a gazdag földművelő szerepét jelesen adta elő Kricskovics József; nem kevésbbé jók voltak gyermekei Lajos és Boriska Fekete József és Horváth Duna személyében. Bátki Tercsi Tokodi Márta pedig úgy játszott, mintha a színészeti pálya volna kenyerere és a Öndör Sándor Hambalkó István, mintha a napvilágot a kulisszák mögött látta volna meg először. A Finum Rózsit Schlaghammer adta elő, ki gyorsan pörgő nyelve után itélve, jó anyósának igérkezik. Hát még a bakter, a Gonosz Pista, kinek szerepét pompásan adta Krékity Ignác. Cserebogár Jóska szőlőpásztor, a vén cimbalmos Ádus, Jóska a béres szerepeket igen megkapóan adták elő Vidra János, Kricskovics József és Hangya Pál.

Ezeket kívül még jól megállották a helyüket: Mojzes János, Horváth Julis, Sétáló Maris, Bányity József, Hangya Antal, Sugár Anna, Petz József, Füstös József, Hangya Mátyás, Hideg György és Tokodi Katalin.

Az előadásokon az egyes szereplők oly ügyesen forogtak, hogy a közönség egy újabb előadás megtartására kérték a rendezőt, ki az általános óhajnak engedett.

T. J.

Városy érsek és Szilágyi Dezső.

A budapesti katolikus nagygyűlésen sok szép, érdekes beszéd hangzott el. Ezek közül retorikai és politikai szempontból az első egyik foglalja el Városy Gyula kalocsai érseknek a következő érdekes felszólalása:

»Magunktartása magyarázatára különben sokkal közelebb eső példát fogok felhozni. (Halljuk! Halljuk!) A kalocsai egyházmegyében van egy új telepés község, amelynek neve Szilágyi, néhai való boldogult Szilágyi Dezső után nevezték így el. Ott a főtéren áll boldogult Szilágyi Dezső szobra, amelyet, gondolom, a múlt évben avattak fel ünnepiesen. Hát, mélyen tisztelt kongresszus, az a szobor adja nekünk az impulzust arra, hogy szervezkedjünk, buzgólkodjunk, iparkodjunk jogainkat biztosítani, megvédeni. Megmondom, hogy hogyan függ ez össze a szoborral.

A kilencvenes években amikor az egyházipolitikai küzdelmek folytak a parlamentben, egyszer jelen voltam egy főrendiházi ülésen a karzaton. Azon az ülésen a katolikus szónokok közül valaki azt találta mondani, hogy az egyházipolitikai törvények következtében a hitélet meg fog fogyatkozni. Ekkor Szilágyi Dezső, mint igazságügyminiszter, azt mondotta, hogy ő attól nem félt a vallást, hogy ezek a törvények a hitéletet fogják megtámadni, hogy ártani fognak neki. És akkor azt mondotta Szilágyi: A tisztelendő urak csak dolgozzanak jobban, mint eddig dolgoztak. (Derűtség.) A tisztelendő urak csak foglalkozzanak jobban a néppel, mint eddig foglalkoztak. (Ugy van!) A tisztelendő urak csak gyakoroljanak behatóbb, intenzívebb lelki pásztorokodást, (Ugy van!) akkor semmi bajuk sem lesz ezektől a törvényektől. (Éljenzés.)

Mélyen tisztelt kongresszus! Ezen szavak én rám felettébb nagy benyomást tettek, először azért, mert bizonyos értelemben sok igazat tartalmaznak és másodsor azért, mert éppen Szilágyi Dezső mondta ezeket a szavakat. Mélyen tisztelt kongresszus! Mi most csak követjük Szilágyi Dezső tanácsát. (Élénk tetszés, éljenzés)

és taps.) És valahányszor mi ott lenn, a Bácskában, azt a szobrot látjuk, az mindig a főlünkbe dörgi: Papok, dolgozzatok! (Éljék éljen, zés és taps.) Papok, szeressétek a népet és foglalkoztatok vele, papok, munkálkodjatok és iparkodjatok intenzívebb, behatóbb lelkipásztorkodást gyakorolni! Ezt dörgi nekünk az a szobor a főlünkbe.

Egyébként, mélyen tisztelt kongresszus, amit Szilágyi Dezső mondott, az nagyon természetes és világos dolog. Azt szoktuk a közéletben is mondani, hogy minden akció reakciót szül. Amidőn tehát jogaink, érdekeink sértve vannak, magától értetődik, hogy mi védelmükre kelünk, hogy szervezkedünk és felhasználjuk mindazokat az eszközöket, melyeket nekünk a törvény és az erkölcs megad. (Ugy van!) De midőn ezt tesszük, mi nem bántunk senkit. A mi sajtónk nem szokott piszkolódni, a mi gyűléseinkben nem szokunk senkit sem vádolni, azt a harmadik dolgot pedig, amit az előbb említettem, nem értjük, ahhoz nem tudunk.

Mélyen tisztelt kongresszus! Szívem mélyéből örvendek a népszövetség terjedésének, erősödésének és szívemből kívánom, hogy a jó Isten áldása legyen rajta. Igazán életre való intézmény és élénken óhajtom, hogy ne csak tagokban hanem benső erőben és értékben is folyton gyarapodjék. (Hosszas, élénk tetszés, éljenzés és taps.)

H I R E K.

Frigyes főherceg és családja Bácsme gyében. Frigyes főherceg és neje *Jzabella* főhercegnő, valamint leányai: *Gabriella* és *Izabella* kisasszonyok a múlt héten a hercegszántói határhoz tartozó, »Béda«-nevű uradalomba érkeztek, ahol több napon át vadászatot rendeztek.

Egy rendőrfelügyelő fizetésemelése. A titeli szolgabírói járás községei *Szücs* Gyula járási rendőrfelügyelő fizetését 1600 koronáról 2000 koronára és 600 kor. uti átalányát 800 koronára egyhangulag felemelték. Szücs a megyebeli rendőrfelügyelői karnak egyik legképzettebb tagja, aki nehéz hivatásának pontos, ügybuzgó és tökéletesen szakavatott teljesítésével az ottani közbiztonsági állapotok javításáért sokat tett. A fizetésemelés tehát kiváló érdemeinek megjutalmazását jelenti.

A Schlesinger és Polákovits cég. Az országszerte előnyösen ismert Schlesinger és Polákovits gabonakivitelési cégbe a napokban belépett dr. *Polákovits* Ödön a megyénkben is jól ismert budapesti fiatal ügyvéd, a budapesti előkelő ifjuság egyik közkedvelt alakja.

Áthelyezett bírósági jegyzők. *Mitka* Gyula ujvidéki törv. jegyzőt és *Medveczky* Gyula körösbányai járásb. jegyzőt kölcsönösen áthelyezte az igazságügyminiszter.

Előléptetett adópénztárnok. A pénzügyminiszter *Szabó* Lajos zentai II. oszt. adóhivatali pénztárnokot I. oszt. pénztárnokká léptette elő.

A róm. kath. klerus köréből. *Kanyó* Tamás zombori káplánt Szatmárra plébánossá nevezte ki az érsek. *Tamás* Ferenc eddigi szakmári adminisztrátort kápláni minőségben Adára, *Böde* Józsefet Adáról Temerinbe, *Kuczka* Pétert Nagybaracsokról Bajára, *Lenzsér* Pétert Temerinből Nagybaracsokra, *Mészáros* Bélát Szabadkáról Zomborba helyezte át az érsek. *Kákonyi* Ferenc fölépült betegségéből s Bácskertesre küldetett káplánknak.

Egy tanár jubileuma. A bajai városi polgári iskola egyik derék, tehetséges tanára, *Mihályfy* Ferenc a napokban ülte tanári működésének huszonötödik évfordulóját. Barátai, kar társai, tisztelői és növendékei ez alkalomból meleg ovációban részesítették.

Letartóztatott pénztárnok. A *csávolyi* téglagyár pénztárnoka, *Bayer* János nagyobb összeg elikkasztása után megszökött. Csacán azonban letartóztatták s Bajára szállították, ahol vizsgálati fogságba helyezték.

A Zombor és Vidéke a napokban, *Jan kovics* Lajos személyében főszerkesztőt kapott. Az új *főszerkesztő* nevét most először halljuk. Érdekes, hogy a lap *felelős szerkesztőjének*, *Ob lát* Károlynak — az ő saját nyilatkozata szerint — semmi beleszólása sincs a lap politikai irányításába.

Tanítói kinevezések. A közoktatásügyi miniszter *Rajkovits* Idát a boldogasszonyfalvai községi elemi iskolához, *Makró* Rózát pedig a dunagárdonyi elemi iskolához rendes tanítónökké nevezte ki.

Véres mulatság Garán. A garai legények a napokban nagyot mulattak az ottani nagyvendéglőben, miközben *Pokanov* Ferenc és *Molnár* István összeveszték. *Pokanov* kést rántott s azt *Molnár* mellébe dőfte, úgy, hogy ez most halálos sérülésekkel fekszik a kórházban. A merénnyel ellen megindították a bűnfenyítő eljárást.

Csöd Palánkán. *Massing* György palánkai sertéskereskedő ellen elrendelték a csöddöt. Tömeggondnok dr. *Szöke* József palánkai ügyvéd.

Házasságok. *Kanna* Rezső bécsi mérnök feleségül vette *Dellin* Mici kisasszonyt Apatinból. *Szász* János bajai kereskedő ma, csütörtökön vette nőül *Weidinger* Irén kisasszonyt, *Weidinger* Gyula bőrkereskedő leányát.

Balog Andor bajai magántisztviselő eljegyezte *Freibitscher* Gizella kisasszonyt Mohácsról. *Angélli* Jakab kerényi tanító eljegyezte *Stolicsics* Janka kisasszonyt Zomborból.

Vuity Milorád zentai ügyvédi irnok eljegyezte *Szupits* Mariska ottani óvónőt.

Vadász Pál bajai mérnök e hó 20-án tarja esküvőjét *Szilasy* Margit kisasszonnyal, dr. *Szilasy* Fülöp szabadjai ügyvéd leányával.

Horák Lajos ujvidéki adótiszt eljegyezte *Kungl* Ida kisasszonyt Zomborból.

Fischer Sándor Szabadkáról eljegyezte *Bildhauer* Anna kisasszonyt Valkányról.

Tanári jubileum. A budapesti Royal-szálló fehér-teremben hálatemelő ünnepély folyt le f. hó 12-én este nagyszámu résztvevők jelenlétében *Csongor* György a Magyar Védő Egyesület egyik legbuzgóbb előharcosának a 25 éves tanári jubileumát tartották a halás tanítványai, melyen részt vett a Tulipán Szövetség is, melynek a képviselőiben gr. *Somsich* Tivadar társelnök, a vidéki testvéregyesületek részéről pedig *Vértesi* Károly, a zombori testvéregyesület elnöke köszöntötte fel az érdemes férfit, az »Iparvédelem« belmunkatársát és az Egyesület igazgató tanácsi tagját.

Halálozások. *Deklava* Béla apatini járásbíró e hó 10-én d. e. 8 órakor hirtelen elhunyt. A hivatalba készült s utközben szélhűdés érte. Még aznap halt meg. Özvegye, 1 leánya és 3 fia gyászolja. A kiváló képzettségű, közkedvelt férfit, aki az apatini közéletben nagy ágilitást fejtett ki, a közönség ezreinek részvételével.

Fodor Sámuel ujvidéki felsőkereskedelmi iskolai tanár e hó 11-én meghalt. A köztisztviselőben állott, jeles pedagogust nagy részvétellel temették el.

Erőszakkal elvitt ingóságok. Ifj. *Biró* Pál, *Czibere* Sándor, *Nagy* József és *Czibere* Sándorné kossuthfalvi lakosok ellen — mint levelezőnk írja — feljelentést tett az ottani csendőrség, mert augusztus 25-én *Faragó* Istvánné nyitott lakásába erőszakkal behatoltak és onnan életveszélyes fenyegetéssel 214 korona értékű ingóságot vittek el.

Tűz Titelen. F. hó 11-én a délutáni órákban *Taranyácz* Vitélyos titeli lakos háza kenyér sütés folytán kigyuladt és annak tetőzete elégett.

Jubiláló pénztárnok. A Bajai Kölcsonös Segélyező Egylet e hó 12-én ünnepelte főnállásának negyvenedik évfordulóját. Ez alkalomból bankett volt, melyen *Ambrozovits* főispán is részt vett.

Ellopott ékszerek. *Mateska* Julis katymári illetőségű ujvidéki cseléd a napokban gazdájától, *Mirka* Lambert gyári igazgatótól nagyobb értékű ékszereket lopott el, s azokkal megszökött. A leányt *Katymáron* elfogták s Ujvidékre szállították, ahol vizsgálati fogságba helyezték.

Az ujvidéki városi tisztújítás eredménye ez: Megválasztottak: Polgármesterré *Demetrovics* Vladimír, az eddig főkapitány 60 szavazattal *Horváth* Géza ügyvéd 20 szavazata ellenében, főjegyzővé *Marczekovich* Imre tanácsnokká *Profuma* Béla, *Jórárt* János, *Forster* Géza, *Ertl* Ignác, *Japavicza* György főügyésszé, dr. *Szlezák* Lajos ügyvéd Sztratimirovics László eddigi főügyésszel szemben, jegyzővé *Lakics* János, pénztárnokká *Paitz* József, közgyámmá *Kovács* Zsárkó, főkapitányhelyettesé *Vései* Elek, rendőrkapitányá *Stefánovits* Zsárkó, rendőrfogalmazóvá *Zanbauer* Ágoston, pénztári ellenőrré *Angyal* József.

Uj nagyközség. A belügyminiszter a Bács-Bodrogvármegye területén levő *Szilágyi* telepközségnek nagyközséggé alakulását rendelkezte el.

Működik a bácskai karcos. Az új borral egyidejűleg rendszerint beköszönt a véres verekedések idénye is. Még *Szeghegyről*, a különben békés német községből is jelentik nekünk, hogy ott a napokban addig szűrcsölték a legények a karcos nedűt, míg a közhangulat olyan fökra emelkedett, hogy a község diszei egy kis verekedési sportot rendeztek. *Stamler* János volt a célpont, akit egy bottal úgy elvertek, hogy eszméletlen állapotban kellett haza szállítani.

Bácsfekelehegyen is néhány suhanc, ugyancsak az új bor élvezetének hatása alatt annyira összeeszerzta *Lasser* János 17 éves fiút, hogy most élet-halál közt lebeg.

A Zombori Sportegylet f. hó 13-án tartotta rendes évi közgyűlését, melyen a tisztikart ekként alakították meg: Elnök dr. *Falcione* Nándor. Alelnök: *Raisz* Lajos, Titkár: *Szondy* István, Orvos: dr. *Duchon* János Szertárnok: *Csávosi* Sándor, Ügyész: dr. *Gaal* István. Pénztárnok: *Csávosi* Lajos. — Választmány: dr. *Alföldy* Árpád, dr. *Birvászky* György, dr. *Falcione* Árpád, *Klemm* Gyula, *Fernbach* Károly, *Hercegh* Sándor, dr. *Henneberg* Géza, dr. *Késmárky* Béla dr. *Novák* Elemér, dr. *Frank* Mihály, dr. *Szemző* Dezső, *Weidinger* Lajos. Pótagok: dr. *Poór* Béla, *Raisz* Sándor, *Cservenka* József. Számvizsgálók: dr. *Buják* József, *Bittermann* Sándor, *Tárczay* István.

Megszökött gépészek. *Pintér* Ferenc és *József* csantavéri gépészek *Lóvi* Vilmos ottani lakosnál cséplőgép kezelői minőségben voltak alkalmazva. Működésük ideje alatt gazdájuktól 12 mm. buzát loptak. *Domány* Antaltól pedig 2 lovat, kocsit és 2 lóra való szerszámot. Mindezzel — mint levelezőnk írja — megszöktek. A buzát bevitték *Topolyára* s *Sulte* és *Rumpf* gőzmalmosoknak adták el 227 koronáért; a kocsit és lovak hátrahagyásával megszöktek. A csendőrség nyomozza őket.

Öngyilkos kávéháztulajdonos. *Mezey* Sándor, a zombori Otthon-kávéház tulajdonosa e hó 15-én anyagi zavarok miatt agyonlőtte magát.

Tűz Kishegyesen. *Lénárd* Pál kishegyesi lakos iparos udvarán álló istállója augusztus hó 30-án kigyuladt és a teteje elégett. A tűz martaléka lett a padláson elhelyezve volt sok élelmiszer és gazdasági eszköz 600 korona értékben.

Kifogott hulla. Annak idején hirt adtunk arról a borzalmas dunai szerencsétlenségről, mely *Baján* történt s melynek három leányét esett áldozatul. A leányok közül akkor csak az egyiknek a hullájára akadtak. A másik kettő eltűnt. Vasárnap, e hó 13-án ráakadtak a második leány, *Glaeser* Anna tetemére is. Dinnyetermelők találták meg. A csónakba emelték s beszállították a városba, ahol a *Dely*-család átvette és beszentelés után Bécsbe szállították. Ott temették el.

Orvtámadás Kishegyesen. *Schaffer* Antal kishegyesi szállási lakos azt a panaszt tette a csendőrségnek, hogy f. hó 1-én esti 8—9 óra között az utcán hazafelé menet 3 ismeretlen egyén megtámadta és súlyosan megverte. A csendőrség a nyomozást megindította és e hó 4-én a tetteseket ki is nyomozta *Prindik* Péter, *Mendler* István és *Kis* Menyhért kishegyesi lakosok személyében, akik ellen a bűnfenyítő eljárást megindították.

Korcsmai verekedés Csantavéren. *Forgó* Ferenc és *Csetvei* József csantavéri legények — mint levelezőnk írja — augusztus 30-án *Követs* Elek vendéglőjében tánc közben összeveszttek *Kalmár* Ferencel, akit úgy megvertek, hogy hosszabb ideig nyomhatja az ágyat. A garázda verekedők ellen megindították az eljárást.

Járlathamisítások Csantavéren. *Szabó* Mihály csantavéri lakos — mint levelezőnk írja — bátyja, *Szabó* György tulajdonát képező sertéseire járlatot hamisított és azokat 204 korona értékben eladta. A járlathamisításnál *Szalma* Mihály és *Kabai* Mihály csantavéri lakosok is közreműködtek. A hamisítók ellen a vizsgálat megindult.

Uj cégalakulások. Bácsme gyében újabban eme cégalakulások történtek:

Szeghegy. *Stamler* Lajos (a *Stamler* és *Walter* céget föloszlatták).

Szabadka. *Klein* M.-né és tsa kézműárkereskedők. (Tulajdonos *Klein* Mórné szül. *Körpel* *Cecilia*; a céget *Klein* Mór jegyzi.)

Zombor. *Bugarszky* *Athanász* rőfőszerkeskedő.

Bezdan. *Berger* Gyula vegyeskereskedő.

Zombor. *Holländer* József és fia cipőkereskedők.

Ujvidék. *Vérmes* *Henrik* festék- és vegytermék kereskedő.

Baja. Köbling Antal, gőzmalomtulajdonos és lisztkereskedő.

Martonos. Glücksthal Náthánné szatócs. (Cégjegyző Glücksthal Náthán.)

Ujvidék. Weinfeld Fülöp József. (Weinfeld Márk cégjegyzését bejegyezték.)

Szenttamás. Bröder József fűszer- és vegyeskereskedő.

Szabadka. Fekete, Temuvovits és társai rőfőskereskedők. (Temuvovits Pál belépett a cégbe.)

Baja. Bajai műhengermalom. Schön, Schmidt és Horváth. (Tagjai Schön Ábrahám, Schmidt Adolf és Horváth Mihály.)

Baja. Aczél és Salamon mezőgazdasági gépkereskedők. (Tulajdonosok Aczél Armin és Salamon Sámuel.)

— **Lopás a Szemző-birtokon.** Buznáti Pál gazdasági intéző f. hó 4-én azt a panaszt tette a kishelyesi csendőrzárórnél, hogy a bajsai határban lévő Duboka pusztai gazdaságból 5600 korona értékű búzaszalmát loptak el. A szalma Szemző István zombori nagybirtokos tulajdona volt. A járőr a nyomozást megindította és kidrejtette, hogy a tettesek Csabrádi Péter, Fekete Péter (csorba), Institörisz István, Benda István, Setyer Tosó, Varga Pál, Heli József, Kanina Antal (Toncsi), Rezbár Mihály és Bosnyák János bajsai lakosok ellen a vizsgálat megindult.

Baja közállapota. Baja város szeptember 12-én tartott közgyűlésében Hegedűs polgármester terjedelmes jelentésbe számolt be a város közállapotáról. Jelentésének fontosabb része ez: Az adókiivetés főösszege a múlt évi állapotánál jóval kisebb, ami bár a pótdadó percentuális emelkedését jelenti ugyan, azonban az eredmény mégis kedvezőbb, mert a kiivetési munkálatokat csak nem általános meglegedés követte ugyanis a körülbelül 6000 koronát tevő csökkenés oka az, hogy a bizottság a szegényebb polgárok adóját arányosítás módon leszállította és emelkedést viszont csakis a vagyonosabb polgároknál alkalmazott, ez által lehetővé téve azt, hogy az adó behajtható is. Elmaradt tehát azon adók kiivetése, amelyeknek amugy is csak mintegy 10 %-a volt behajtható.

A kincstári előadó felebbezett 69 esetben és felek részéről 49 esetben adott be felebbezést. A községi adóhátralékok és túlfizetések átvezetése még mindig hátralékban van, mert a régi elmaradások mindezekig pótolhatók nem voltak. A belügyminiszterium egyébként az adóhivatali segédekről felvett 1500 korona hitelösszeget jóváhagyta és most már a hátralék feldolgozása erélyesen folyik.

Két pénzügyigazgatási kiküldött 20 napon át a törlési jegyzéket felülvizsgálván a város felére vonatkozólag körülbelül 1400 tételes jegyzéket terjesztett be a közigazgatási bizottsághoz, mintegy 4000 korona törlesre iránt.

A közegészségügyi viszonyok kielégítőek voltak. A heveny fertőző betegségek csak szórányosan észleltek. Az általános elhalálozás az előző hónapokhoz képest nem emelkedett.

A közigazgatási kamara közgyűlése. A szegedi közigazgatási kamara szeptember 8-án tartott rendes évi közgyűlését Szegeden, a törvényszéki épületben, Mezey Zsigmond királyi tanácsos, kulai közigazgató elnöklése alatt. A közgyűlésen az elnökön kívül jelen voltak a következő közigazgatók: Jedlicska Béla és Kern Lajos (Szeged), Demkó Pál (Makó), Jlausich Elemér (Nagy-lak), Heinrich Gusztáv (Csongrád), Mattiasich Dezső (Hmvásárhely), Flatt Viktor (Szabadka), Koczkar Zsigmond (Zombor), Bodroghy Gyula (Baja), Kamarás Imre (Bácsalmás), Szlávay József (Ujvidék), Kósa Miklós (Titel), Zákó István és Tripolszky Aladár (Zenta), Reviczky Gyula (Palánka), Szeberényi István (Apatin). A közgyűlésen megejtett tisztújítás a következő eredménnyel végződött; Elnök lett újból Mezey Zsigmond, titkár Jedlicska Béla. Választmányi rendes tagok: Demkó Pál, Flatt Viktor, Jedlicska Béla és Kern Lajos, póttagok: Heinrich Gusztáv és Mattiasich Dezső. Fegyelmi bírósági rendes tagok: Jedlicska Béla és Kern Lajos, póttagok: Demkó Pál és Mattiasich Dezső. Számvizsgáló bizottság: Demkó Pál és Kern Lajos. A közgyűlés további során az ügyforgalomról számoltak be. Javaslatokkal ezáltal nem foglalkozott a közgyűlés. A közgyűlés után az elnök a Kass-vigadóban fényes bankettet adott.

Nyilatkozat.

Rendbírósági határozat.

Steuer Mihály orvostanhallgatónak dr. Antalik Károly ellen emelt panasz ügyében.

A Bácsbodrogyvármegyei orvos fiókszövetség választmánya mint előkészítő rendbíróság folyó évi szeptember havának 6-án tartott ülésén Steuer Mihály orvostanhallgató által a »Bácsmegye« című lap 1908. 29. számában hanyagsággal vádolt dr. Antalik Károly vajszkai uradalmi orvos ellen a rendbírósági eljárást beszünteti, őt magát pedig a további polemiától és a sajtóper megindításától eltiltja.

Indokolás:

Steuer Mihály ötödéves orvostanhallgató hanyagsággal és lelkiismeretlenséggel vádolta dr. Antalik Károly vajszkai uradalmi orvost, mert ez beteg anyját a váró szobában megváratta és szenvedni hagyta, míg ő kuglizott; ezenfelül még állítólag vigasz helyett szemrehányással illette.

A szövetség elnöke dr. Hannig György bácsi községi orvost bizta meg a vizsgálat megejtésével, aki a kellő tapintattal és körültekintéssel vezetett vizsgálatról szóló jelentését szabályszerűen betejestette.

A vizsgálat a következő két kérdést volt hivatva kideríteni:

1. Oly természetű volt-e Steuer Józsefné betegsége, amely az 1876. XIV. tc. 46. §-a értelmében kötelezi az orvost haladéktalan segélynyújtásra?

Ha igen, akkor mennyi ideig váratta meg az orvos a beteg asszonyt?

2. Minő sértésekkel, illetve minő szemrehányásokkal illette dr. Antalik Károly Steuer Józsefet és a beteg asszonyt?

E kérdések tisztázása céljából vizsgáló biztos kihallgatta Steuer Józsefet, Steuer Józsefnét, Steuer Mihályt és a kuglizó társaságot, névszerint Gyakovits, gróf Bombelles, Patatich, Stein, Molnár, Eichard és Wagner urakat, továbbá a vádolt orvost.

A vizsgálat az 1. pontra vonatkozólag kiderítette, hogy Steuer Józsefné könnyebb-fajta, idült betegségben szenvedett, mellyel már hat nappal a sérelmezett eset előtt is felkereste dr. Antalik Károlyt és már akkor is, minthogy szintén az esti órákban jelent meg nála, figyelmeztette, hogy rendelő óráján jelenjen meg. Különben is legjobban bizonyítja Steurné állapotának nem veszélyes és fájdalomtalan voltát, az a tény, hogy Steuer József sürgősebbnek tartotta ugyanaznapon előbb a pincédi vásárra menni és azért jött oly későn az orvoshoz, mert onnan későn érkezett meg. Ha tehát Steuer Józsefnek sürgősebb volt a vásárra menés, mint hogy feleségét az orvoshoz vigye, a ki legalább is hat nap óta beteg volt, Steurné betegsége nem lehetett oly súlyos, hogy arra az 1876. XIV. tc. 46. §-a volna alkalmazható.

Az orvos csak életveszély esetén köteles haladéktalanul segélyt nyújtani a hozzá forduló betegnek. Ez esetben azonban sem életveszélyes sem valami nagyon fájdalmas betegségről szó nem volt, ennélfogva nem követett el kötelességmulasztást az orvos, hogy a beteget rögtön föl nem kereste. Szükségtelen is volna ezek után kutatni azt, hogy a betegnek meddig kellett várakoznia, mert dr. Antalik Károly mint magánorvos még akkor sem volna vádolható kötelességmulasztással, ha Steuer Józsefnének azt üzeni, hogy csak rendelő óráján rendel, sőt még akkor sem, ha Steuer Józsefnének egyáltalában nem akart volna rendelni.

Hazánkban éppen úgy, mint minden művelt államban, gyógyítási kényszer nem áll fenn, a beteg maga választhatja orvosát, de viszont az orvosnak is megvan az a joga, hogy csak azt gyógyítja, akit akar. Egyedül az életveszélyes betegnek tartozik az orvos első segélyt nyújtani. S ha Antalik Károly a betegnek tanácsot adott rendelő óráján kívül, nem gáncs, hanem elismerés illeti meg. Szokásjoggá vált, hogy

az orvos a hozzáforduló beteget bármikor tanácscsal látja el; ezt a szokásjogot és humánus érzését követte dr. Antalik, mikor a beteget felkereste és tanácsot adott neki, bár közvetlen szomszédságában lakik a körorvos, aki a beteget szintén elláthatta volna a szükséges tanácscsal.

Hogy tehát a beteg mennyi ideig várt, mellékes kérdés volna. A hét szava-hihető, érdektelen tanu szerint azonban 5, legfeljebb 10 percig, Steuer József vallomása szerint háromnegyed óráig várt. A rendbíróság hangsúlyozza, hogy miután a betegnek sürgősen nem volt orvosi segélyre szüksége, a kérdés eldöntését mellékesnek tartja, de minthogy panaszt tevő erre a kérdésre súlyt fektet, a rendbíróság a hét érdektelen tanu egybehangzó vallomását fogadja el valónak az érdekelt Steuer család vallomásával szemben.

A vád második pontját, hogy az orvos betegét tanács helyett szemrehányással illette, megdöntik Steuer József és Steuer Józsefné vallomásai, melyek szó szerint a következők: »dr. Antalik ur háromnegyed óra mulva jött haza, amikor is szó nélkül mellettünk elmenve, anélkül, hogy rájuk nézett volna, bement rendelőjébe. Mikor is Steuer József ur mentségül felhozta, hogy a szokatlan időben azért jött, mert a pincédi vásáron volt, honnét haza érve, azonnal jött Vajszkára. Mire Antalik ur nem is válaszolt. A rendelőben azonban köztük semmi »szóváltás nem volt.« Az orvos tehát vádló édes anyjához mást, mint ami a betegsége vonatkozott, nem is szólt. E miatt az orvos pedig nem vonható felelősségre. A rendbíróság hangsúlyozza, hogy nem tartja sem lelkiismeretlenségnek sem valami más bűnnek, ha az orvos a nála levő beteget figyelmezteti, hogy máskor rendelő óráján jelenjen meg.

A további polemiától és a sajtóper megindításától el kellett tiltani dr. Antalik Károlyt, mert az orvosszövetség rendbírósága szabályzatának 19. §-a szerint egyedül illetékes fórum arra nézve, hogy az orvosi működés erkölcsi oldalán felmerült mulasztásért a tagtársat felelősségre vonja, elítélje vagy felmentse.

Dr. Antalik a nyilvánosság színe előtt eddig eltűrt vádakért ugyancsak a nyilvánosság előtt nyerheti elégtételét, mert módjában van e rendbírósági határozatot hirlapilag közzétenni.

A rendbíróság azonban igen sajnálandónak tartja, hogy Steuer Mihály, ki rövid idő mulva orvos lesz, minden indok nélkül egy köztisztületben álló orvost a nagy nyilvánosság előtt megbántott. Több kritikával és kevesebb fantáziával kellett volna megfontolnia, hogy nem lett volna e sokkal élszerűbb az orvosi tekintély és becsület érdekében az, ha a hirlapi támadás helyett panaszát az orvosszövetség rendbírósága elé terjeszti.

Ez ítélet a kézbesítéstől számított 15 napon belül az Országos Orvosszövetség igazgató-tanácsához megfelelbezzethető.

Kerény, 1908. szeptember hó 9.

A másolat hitelül:

Dr. Spitzer István

fiókszövetségi titkár.

Nyilatkozat.

Rendbírósági határozat.

Dr. Steuer Györgynek dr. Tamás Antal orvos ellen emelt panasz ügyében.

A Bács-Bodrog vármegyei orvos fiókszövetség választmánya mint előkészítő rendbíróság 1908. szeptember 6-án megtartott ülésén dr. Steuer György ministeri segéd-titkár által dr. Tamás Antal gombosi köz-

ségi orvos ellen emelt hírlapi panasz ügyében a következő határozatot hozta.

A »Bácsmege« 1908. 31. számában dr. Steuer György által »Nyílt levél a Bács-Bodrog vármegyei orvosszövetséghez« című cikkében kötelességmulasztással és inhumánus eljárással vádolt dr. Tamás Antal gombosi községi orvos ellen indított rendbíró-sági eljárást a Bács-Bodrog vármegyei orvos fiókszövetség választmánya mint előkészítő rendbíró-ság 1908. szeptember hó 6-án tartott ülésén beszünteti és dr. Tamás Antalt minden további polémiától és esetleges sajtó-per megindításától eltiltja.

Indokolás.

Az ítéletnek forrásai a mellékelt vizsgálati jegyzőkönyvek, amelyeket a vizsgálattal megbízott dr. Lieli József hodsági községi orvos a kellő erélyvel és tapintattal vezetett vizsgálaton felvett.

A vizsgálat három döntő kérdést volt hivatva kideríteni.

1. Részesítette-e egyáltalában dr. Tamás Antal a sérült Sárkány Józsefet orvosi segítségben?

2. Mikor dr. Tamás Antal a vasuti állomásról megérkezett, milyen állapotban volt a sérült, azaz életveszélyes volt-e állapota, volt-e vérzés és mily foku? Sürgős volt-e tehát az orvosi beavatkozás szüksége?

3. A tudomány szabályai szerint járt-e el, azaz helyesen alkalmazta-e dr. Tamás a kötést? Ha igen, akkor hogyan magyarázható a későbbben beálló vérzés? Mi okból léphetett fel oly vérzés, amely dr. Steuer György állítása szerint életveszélyes volt?

Az első kérdésre maga a sérült adja a választ, hogy az orvos sebet bekötötte.

A második kérdés vizsgálatánál alapul szolgálnak ugy a sérült, valamint dr. Tamás, dr. Tamásné, dr. Kemény és a vendéglősné vallomása.

Beigazolódtott a sérült és dr. Tamás vallomásából, hogy a sérülést egy hegyes drót okozta s hogy a sekély mélységű és a bőrszövet is kicsiny volt. Ugyanezt igazolja a később kezelő orvos dr. Kemény Lajos is, aki másfél cm. hosszúnak jelzi a bevarrt sebet.

Dr. Kemény és dr. Tamás vallomásai igazolják, hogy a vérzés viszeres eredetű volt. A viszeres vérzés, ha ily kis edény nyitattik meg, kellő nyugalom és nyomó kötés mellett megszűnik. Sérült vallomása igazolja, hogy reggel 3 órakor sérült meg, saját maga készítette kötéssel vonatra ült, munkába állott és csak 8 órakor vette észre, hogy sebe ismét vérezni kezd. Ugyanis a sérülés után sérült a vonaton nyugodtan lévén, nem volt vérzése, a munkával járó mozgás következtében azonban a kötés valószínűleg meglazult, a véralvadékok le-tépdődtek s így a seb elkezdett vérezni. Ekkor gyalog bement az orvoshoz, amit nem tehetett volna, ha el lett volna gyengülve; miután pedig az orvos nem volt otthon, a vendéglőben sebet kimosta és bekötötte. Azután lefeküdt aludni. Ekkor a vérzés már újból elállott, sérült maga sem állítja az ellenkezőt, de dr. Tamásné vallomása szerint a kötés bár véresnek látszott, véres nyomot a földön vagy a padlón nem hagyott. Minden friss sérülésnél a kötés után is szokott csekély utószívárgás lenni, amely a kellő nyomás és nyugalom mellett megszűnik. Tamás vallomása szerint sem mutatkozott vérzőnek a seb, mikor a vasutállomásról megérkezett. Ennélfogva beigazoltnak tekint-hető, hogy dr. Tamás megérkezésekor nem volt a sérült életveszélyben. Így nem köve-tett el kötelességmulasztást, ha a beteget rövid ideig megvárakoztatta, inhumánusan sem járt el a beteggel szemben, mert a betegnek a pár percnyi várakozásból kára nem volt, amit Rennik János horgosi köz-ségi orvos bizonyít, akinek értesítése szerint a sérült már augusztus 6-án munkába ál-

lott. Fájdalmai sem voltak a betegnek, ennélfogva nem kifogásolható, ha az orvos, aki reggel óta nem evett, hogy mielőtt a beteget bekötözte, éhségét csillapította.

E kérdés kapcsán sikerült kinyomozni, hogy sérült meddig várakozott még az orvos hazaérkezése után.

A sérült szerint dr. Tamás 3/4 kettőkor érkezett haza, az orvos szerint 2 óra után, felesége szerint félkettő tájban. Sérült sze-rint csak negyed háromkor kötözte be az orvos sebet. Ezt az állítást nem tartjuk valószínűnek, mert beigazolt tény, hogy a sérült a 3 óra 34 perckor Gombosról induló vonatot gyalogszerrel még kényelmesen elérte, holott ezt a 4 kilométernyi utat még egészséges lábú ember is rendszerint egy óra alatt teszi meg, tehát a beteg lába és fáradt munkás ezt az utat nem járhatta be rövid egy óra alatt. Valószínűnek kell így tartanunk Tamásné vallomását, amely sze-rint férje félkettő tájban hazaérkezve, előbb hamarosan bekapta a levest és azután be-kötötte a sebesülte, amelynek kötése, tek-intve, hogy a seb piszkos petróleumos ronggyal és pókhálóval volt bekötve, leg-alább is egy negyed óráig tartott. Ha a megvárakoztatás is ily rövid ideig tartott, akkor tényleg elérhette sérült a félnégy órakor in-duló vonatot.

Az a tény pedig, hogy sérült a kötés után gyalog négy kilométert mehetett, bizonyítja, hogy a kötés előtt valami nagy vérvesztése nem volt, mert különben gyengesége következtében négy kilométert nem gyalogolhatott volna.

A harmadik kérdésre nézve a vizsgálat a következőket derítette ki.

Tamás dr. állítása szerint a sebet lege artis bekötötte és a betegnek pihenést ajánlott. Kemény dr. nemesmiliticsi községi orvos vallomása szerint, amikor a beteget hozzá elhozták, annak lábát rendes kötéssel ellátva találta, a seb fölött az alsó végtag egy madzaggal körül volt kötve, hogy a vérzést megszüntesse. A kötést az orvos alkalmazta, a madzaggal való körülzoritást ellenben a sérült eszközölte. A bekövetkezett vérzés könnyen magyarázható. Az ily sebek egyszerű kötésre és nyugalomra megszűnnek vérezni. A mozgás következtében azonban a kötés valószínűleg újból ellazult és a megalvadt vérrögök leestek, amire ki-sebb vérszívárgás állhatott be, amitől a sé-rült megijedvén, a sérülés felett a lábat egy madzaggal összeszorította. Hogy ennek mi volt a következménye, orvos előtt nem kell magyarázni, a viszeres vér visszafolyása megakadályoztatván, természetes, hogy a sérült helyen a vérzés erősebb lett. E miatt pedig Tamás dr. felelősségre nem vonható.

A rendbíró-ság mind e tények tekintetbe vételével nem hozhatott más határozatot, mint azt, hogy a kötelességmulasztás beigazolást nem nyervén, az eljárást Tamás dr. ellen beszünteti.

Szükségesnek tartotta a rendbíró-ság kimondani, hogy Tamás dr. ezen határozaton kívül más elégtételt nem kereshet, sajtóper nem indíthat, mert a szövetség rendbíró-sága ügyv. szabályzatának 19. §-a értelmében egyedül a szövetség hivatott arra, hogy oly ügyben ítéletet hozzon, amely valamely orvos orvosi működésének erkölcsi oldalára vonatkozik.

Tamás dr. fel lévén jogosítva, hogy saját igazolására hírlapilag is közzétehesse jelen rendbíró-sági határozatot, a támadás nyilvánosságával szemben az elégtétel nyilvánosságában is részesülhet.

Zombor, 1908. szeptember hó 6.

A másolat hitelül:

Dr. Spitzer István
orvosszövetségi titkár.

KÖZGAZDASÁG.

A mezőgazdasági kamarák ügye élén-ken foglalkoztatja a vármegyének intéző körét. A Bácsmegei Gazd. Egylet legutóbbi igazgatósági ülésén Latinovits Pál és Törley Gyula felszólá-lásainak hatása alatt elhatározták, hogy a földmi-velési miniszterhez és az Omge-hez fölterjesztést intéznek, melyben az Alföldre kiterjedő kamaránk Zomborban való létesítését fogják kérelmezni. Egyben köszönetet nyilvánítottak Darányi Ignác földmívelési miniszternek, Rubinek Gyula és Ber-nát István orsz. képviselőknél, akik az eszme megvalósításáért sokat fáradtak.

A bácsmegei szőlő rothadásnak in-dult. A szabadkai szőlészeti és borászati fel-ügyelő sürgős jelentést intézett a földmívelési miniszterhez, jelezvén azt a megdöbbentő körü-lményt, hogy a bácsmegei szőlő a sok esőzés folytán rothadásnak indult, s így a termés 30%-kal csökkent. Ezzel a hivatalos jelentéssel szem-ben azonban Horthy Gábor ezt a kedvező jelen-tést küldi Dzsida-pusztáról: A hosszantartó szárazságot felváltotta az eső, mikor már már azt hittük, hogy reményünk füstbe megy. Augusztus elejével jött meg s azóta rendszeren van hetenként egyszer vagy kétszer, ami a szőlőnek javára szolgál. A szőlők igen szépen érnek s már a korai fajok be is értek, úgy, hogy néhol már szüreteltek is. Borkereskedő nem igen jelentkezik s aki jön is, csekély árt ígér. Szőlőért kg-ért 8-10 fillért (!), borért 10-14 fillért literenként.

A sertés hizlalása. Egyenlő mennyiségű bab-, árpa- és buzadarát vagy kevés kukorica-lisztet apró lenpogácsaadaggal keverünk a tar-tányban és öntünk át forrásban levő vízzel, ha a sertés hizlalását erősen akarjuk hajtani. Minden etetés után, reggel, délben és este, veszünk bi-zonyos mennyiségűt ebből a darakeverékből és lefőlőzött tejet öntünk hozzá, míg tészta képző-dik, amely elég merev ahhoz, hogy belőle al-ma-nagyságu labdákat készítsünk. Mindegyik labdát tejbé mártunk és odaadjuk az állatoknak, amelyek csakhamar körben le fognak telepedni és meg-eszik a nekik nyújtott táplálékot, mint a gyerekek és ezen etetés után a vályuhoz futnak rendes eleségükhöz. Az összes vályukat jól meg kell tisztítani és a disznóólatok bőven el kell látni tiszta buzaszalmával; azonkívül a disznóólatnak friss levegővel és fényvel, valamint jó, száraz, elegendően alagszóvezett padozattal kell birnia. Az etetés szabályos volta nagy fontossága. Ha a disznóknak oly sokáig kell szaladgálniok éhe-sen, hogy már nyugtalanokodnak és étel után ki-bálnak, akkor fejlődésükben biztosan vissza fog-nak maradni. (Gazd. Tanácsadó.)

Mezőgazdasági szeszgyár Baján. Baja város közgyűlése elhatározta, hogy a határához tartozó Mátéházán mezőgazdasági szeszgyárat lé-tesít, s ennek engedélyezéseért, illetve a szesz-kontingens kieszközléseért küldöttséget meneszt a pénzügyminiszter elé.

Értekezlet az új ipartörvénytervezet ügyében. A kereskedelemügyi miniszter az új ipartörvénytervezet 53502/1908. sz. leiratával azzal küldötte meg kamaráknak, hogy azt a ke-rület összes ipartestületei és egyéb érdekso-portjai bevonásával értekezletileg tárgyalja és a tárgyalás végeredményéről jelentést tegyen.

E felhívás folytán, de azon törekvésből indítatva is, hogy a kerület kereskedelmi és ipari érdekeltiségeinek közhangulatát egységesen juttassuk érvényre, szeptember 20., 21. és 22-én Szegeden, a kamara székházában kerületi értekez-letet tartanak, melyre a kamara tagjai, valamint a kerület összes ipari és kereskedelmi érdekeltisé-gének képviselői (ipartestületek, kereskedelmi egyesületek, társaságok stb.) meghívottak.

A tárgyalások a tervezet intézkedései által érintett különböző érdekcsoportok szerint osztályuléseken külön-külön folytatottak le, majd pedig összülés fogja a főbb egyöntetű megállapodásokat összefoglalni.

Minden résztvevő maga választja meg, hogy érdekeltiségeinek megfelelően, tanácskozási és in-dítványozási joggal melyik osztály ülésén kíván részt venni és evégből a bejelentés alkalmával az erre vonatkozó kívánságot már előre jelezni kell.

Minden résztvevő, mint érdeklődő, a többi osztály tanácskozásait is meghalghathatja.

A tárgyalások sorrendje:

1. Megnyitó ülés a kamara közgyűlési termében 1908 szeptember 20-án d. e. fél 9 óra-kor. Elnök Szarvady Lajos kamarai elnök. Elő-adó Perjéssy László kamarai titkár. Tárgy: 1. Elnöki megnyitó. Jegyzők és jegyzőkönyvhitel-sítők kijelölése. 2. A tárgyalás anyagának az osztályok szerint való megosztása. 3. A tár-gyalási ügyrend megállapítása.

II. **Osztálygyűlések** (a kamara erre kijelölt területein). I. Kisipari (képesítéshez kötött ipari) osztály. Ülésez: 1908. szept. 20-án d. e. 10 órától déli 1 óráig, szept. 21-én d. e. 8 órától déli 1 óráig, szept. 22-én d. e. 8 órától a befejezésig. Előadó: Szabó Gyula kamarai másodtitkár. — 2. Gyáripari osztály. Ülésez: 1908. szeptember 20-án d. e. 10 órától déli 1 óráig, szeptember 21-én d. e. 8 órától déli 1 óráig, szept. 22-én d. e. 8 órától a befejezésig. Előadó: Perjéssy László kamarai titkár. — 3. Kereskedelmi osztály. Ülésez: 1908. szept. 20-án d. u. 4 órától esti 7 óráig, szeptember 21-én d. u. 4 órától a befejezésig. Előadó: Perjéssy László kamarai titkár. 4. Engedélyhez kötött iparosok (építőipar, vendéglősök stb.) osztálya. Ülésez: 1908. szeptember 20-án d. u. 4 órától esti 7-ig; szeptember 21-én d. u. 4 órától a befejezésig. Előadó: Szabó Gyula kamarai másodtitkár.

III. **Záró ülés** a kamara közgyűlési termében, 1908. szeptember 22-én, az osztályok tárgyalásának befejezése után. Elnök: Szarvady Lajos kamarai elnök. Előadók: Perjéssy László kamarai titkár és Szabó Gyula kamarai másodtitkár. Tárgy: A főbb elvi megállapodások véglegzése.

Az osztályos tárgyalásainak részletes programja.

1. **Kisipari osztály.** Tárgyalja a tervezetnek I. (Iparüzési jog ált. feltételei), II. (Képesítéshez kötött iparok), VI. (Házi- és vándoripar), VII. (Iparüzés bejelentése), VIII. (Ipar gyakorlása stb.) X. (Különleges rendelkezések), XI. (Vásárolás), XIV. (Iparüzési jog megszűnése), XV. (Iparoktatás) fejezetek valamint a III. cím (Munkásvédelem), IV. cím (Ipari szervezet), V. cím (Bíraskodás), VI. cím (Büntető határozatok stb.) azon intézkedéseit, melyek a képesítéshez kötött, különösen pedig a kisipart közelebről érdeklik. Ezek közt főképp az ipartestületekről szóló XXXII. fejezetet.

2. **Gyáripari osztály.** Tárgyalja: Az I. cím (Iparüzés), II. cím (Iparoktatás) alatt felvett I—XV. fejezetnek a gyáripar közelebről érdeklő intézkedéseit. Továbbá részletesen a munkaviszonyra és munkaidőre, az egészség védelmére és a munkaközvetítésre vonatkozó XVI—XXVIII. fejezeteket, valamint a munkabeszűntésekre és kizárásokra vonatkozó XXIX—XXXI. fejezeteket és a IV. cím (Ipari szervezet), V. cím (Ipari bíraskodás) és VI. cím (Büntető határozatok stb.) azon intézkedéseit, melyek a gyáripart közelebről érdeklik, különös figyelemmel a XXXIV. fejezetben említett egyesületekre és az itt szabályozott kollektív munka szerződésekre, végül a munkaügyi választmányokról és munkás kamarákról szóló XXXV—XXXVI. fejezeteket.

3. **Kereskedelmi osztály.** Tárgyalja a tervezetnek az I. cím (Iparüzés), III. cím (Munkásvédelem), IV. cím (Ipari szervezet), V. cím (Ipari bíraskodás) és VI. cím (Büntető határozatok) alatt foglalt intézkedéseknek a kereskedelmet közelebről érdeklő részleteit, különös figyelemmel az I. (Iparüzési jog ált. feltételei), VI. (Házi és vándoripar), VIII. (Ipar gyakorlása, fióküzlet, cég), XII. (Megrendelésgyűjtés), XIII. (Végeladások, árverések), XV. (Iparoktatás), XVIII. (Kereskedelmi alkalmazottak munkaviszonya), XXII. (Kereskedelmi alkalmazottak munkaidője, záróra), XXXII. (Ipari és kereskedelmi testületek) fejezetek intézkedéseire.

4. **Engedélyhez kötött iparosok osztálya.** Tárgyalja a tervezetnek I. (Iparüzési jog általános feltételei), III. (Engedélyhez kötött iparok), V. (Reál iparjogok), IX. (Engedélyhez kötött iparok gyakorlása), fejezetek intézkedéseit részletesen, a tervezet egyéb részeit csak az engedélyhez kötött iparokat közvetlenül érdeklő vonatkozásokban.

Judnivalók.

1. Az **osztályok** az elnököket, társelnököket, és jegyzőket maguk választják.

3. A felszólalásokat mindenik ülésen gyorsírók jegyzik. Kívánatos azonban, hogy a képviselők a tervezetek egyes intézkedéseire vonatkozó megjegyzéseiket a tervezet egy példányára, a vonatkozó szakaszok mellé feljegyezve, legkésőbb szeptember 15-ig beküldjék a kamarához, hogy az előadónak módjuk legyen hosszab vitatkozások megelőzése végett ezeket együttesen előterjeszteni, az egyértelmű kívánságokat összefoglalni és lehetőleg összegezgetni.

A tárgyalások folyamán is célszerű lesz a konkrét javaslatokat irásban benyújtani.

4. A különböző osztályok tárgyalási idejének széttagolása lehetővé teszi, hogy a megbízottak a más osztályok tárgyalásait is meghallgathassák, midőn a maguk osztályában ülésel nincsenek elfoglalva és tapasztalataikat a saját osztályuk ülésén szóval is tehetik.

Szerkesztői üzenetek.

Levelező, Topolya. A múlt heti levelet kissé elkésve kaptuk.

H. S. Budapest, T. M. Szabadka. Eichardt Károly Vajszkán lakik. Régi, ügyes tollu poéta. Elismerések jóleső érzéssel tölt el bennünket is.

P. J., Szilágyi. Október 1-én kezdődik; tehát április 1-én jár le.

K. J., Zenta. Rossz helyen kereshette. Teréz-körút 2. III. 1. sz. a. lakik. Ha távol van hazulról, megmondják, hogy mikor található otthon.

K. Á., Zenta. A napokban Budapestre érkezik, s akkor átadjuk. Az utolsóévtől számot nem kaptuk meg, azért nem vehettünk róla tudomást.

D. S., Ujvidék. A bácsi postamesterre vonatkozó értesítését nem értjük.

M. R. J., Bezdán. A levélben jelzett vezércikk már ki volt szedve, tehát legjobb akarattal sem intézkedhettünk másként. A jeles íróra és a fontos tárgyra való tekintettel pedig az első helyen akarjuk közölni.

Zs. K—ly., Szabadka. Abban az időben a következő uradalmak voltak: Futak gróf *Brunsvik* (most gróf *Chottek*), Topolya gróf *Zichy János*, Vajszka-Bogyán *Gromon Dezső*, Katymár-Borsód *Latinovits Illés* és *Latinovits János*, Stanisits, Sári, Rávna, Rasztina báró *Réál*, Bácsalmás báró *Rudits József*, *Liskovits, Vermes, Antunovits* és *Kovacsich*-családoké, Felsőszentiván, Mélykut, Vaskut gróf *Zichy Ferravis*, Kumbaja id. báró *Rudits József*, Jánoshalma és Kisszállás *San-Martino* grófnő és *Putchon* báróné, Madaras *Latinovits Albin*, Bácsujlak *Cheh*-család, Kölpény *Sztralimirovits*, Temerin *Fernbach Antal*, Bajsa *Vojnits* és *Záko*-család, Ómorovica *Szemző, Vojnits, Henrich* és *Szalmásy*-család, Mátételke gróf *Széchényi Jenő*.

Dr. S. K., Veprőd. P. távozása pillanatában érkezett haza. Nyomban átment a Berger-kávéházba és Royal-szállóba, de — nagy sajnálatára — sehol se találta.

Kis divatúdos, Zombor. A keskeny kalapokat a szokatlanul széles karimájuk váltották föl, még pedig a Rembrant-alakuk, melyeknek a karimája a körben nem egyforma szélességű, hanem előlről vagy oldalt kezdve folyton szélesbedik, úgy hogy például elől 10—15 cm. a karima szélessége, hátul már 25—35 centiméterre nyulik. Struc-, paradicsommadár- és kocsogtoll a díszök, közben szalag-illesztéssel. — Az ázsurozott harisnyákat kiszorította a sűrű kötésű fekete és barna harisnya, melynek külső részén egy szál selyemhímzésű csik fut végig.

Száraz torku, Budapest. Egyenlőre szünetelni kell. Nagy oka van annak.

H. V., Kossuthfalva. A jelzett címre elküldtük.

K. A., Temerin. Egyik közelebbi számunkban.

»Mi a remény?« Értékelen zöngemény.

St. B-a. Jólásokba nem szoktunk ugyan bocsátkozni, de arról az úrról biztosan állíthatjuk, hogy Bács-megyében többé aligha lesz képviselő.

Hirdetések.

216/1908.

Pályázati hirdetmény.

Zsablya községben üresedésben levő és 1000 korona fizetéssel javadalmazott községi

II. irnoki állásra

kiírt pályázat eredménytelen maradván, arra újból pályázatot hirdetek s felhívom az ezt elnyerni szándékozót, hogy szabályszerűen felszerelendő és a szerb nyelv beírását igazoló pályázati kérvényeket folyó évi **október hó 20-áig** annál is inkább nyujtsák be hivatalomhoz, mert az azontul beérkezőket figyelembe nem veszem.

Zsablya, 1908. évi augusztus hó 28-án.

Dr. Széchényi Tamás

3—3

főszolgabíró.

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsio után is és ez a megkönnyebbülés napról-napra növekedik.

Ezren és ezren tapasztalták ezt az utolsó

32 éven keresztül. Ép ily szembeötölő a javulás az általános egészséget illetőleg.

Étvágy és álom

visszatér, s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

MACH-féle szabad.
egészségi nadrágtartók

Urak részére: 50, 75, 100, 140 190 kr.
Gyermkek részére: 35, 42 és 50 kréft.
!! Mindenütt kaphatók !!

Egészséges, kényelmes viselet, mivel a nadrágtartók erős, rosendamentes csomokban vannak és minden testmozgásban alkalmazkodnak (1. ábra), különösen pedig mért, mert a nadrágtartók kiálló, nyújtható, szüntartó anyagból készülnek.

Nem veszítünk többé gombokat mert a nadrágtartók sohasem kell legombolni (1. ábra), így tehát a gombok a folytonos ki- és begombolás vagy oszvarás által nem vesznek le és gyors átkötődés is lehető.

Különösen ajánlatos minden nadrághoz egy garnitúra részre (2. ábra) 10 krajcártól bosszonnal és azokat **nadrág fel-függesztő** (8. ábra) gyanan-hammani ami által eltarthat az, hogy vasalás nélkül is megtartsa a nadrág eredeti alakját **hogy sima, ránc nélküli fazonja legyen.**

Gyáran a legmodernebbban van berendezve és roppant számban gyártom a nadrágtartókat, amelyek nemcsak minőség szerint a legjobbak, de 25 százalékkal olcsóbbak is a közönségeseknél.

Cs. kir. szab. nadrágtartó-gyár
FR. MACH, BRÜNN.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és aitest-bántalmak, gyomorgöres és gyomorhív, rögzített székrekedés, máj-bántalom, vértululás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles háziszernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 kor.
Rámiltások törvényileg fenytíttetnek.

MOLL-FÉLE SÓSBORSZESZ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és „A Moll-féle sósborszesz nevezetesen mint fájdalomcsillapító be-dörzéstől szer köszvény, csusz és a meghűlés egyéi következményeinél legismeretesebb népszerű.

Egy órozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

Moll-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek és női szappan, a bőr gyökeres gondozására és ápolására úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér.
Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Fő-székhely:
Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által
Bécs, I. Tuchlauben 9.

Vidék megrendelések naponta posta-utányét mellett teljesítjük. — A rakitakban jelesek határozottan Moll A. szappan és védjeggyel ellátott készítményeket kérni

3594/kg. 908.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye titeli járásba kebelezett **Sajkáslak** községben üresedésben levő **Irnok végrehajtói állásra** pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket kereszt levele kapcsán hozzám f. é. **október hó 2-ig** annál is inkább adják be, mert a később érkezők figyelembe vételét nem fogom.

Az állás javadalmazása évi 600 kor. fizetés, évi 120 kor. lakpénz és a végrehajtási illeték.

Titel, 1908. szeptember hó 2-án.

Szemző János
főszolgabíró.

2-2

Kosár

nagyobb mennyiségben jutányos áron eladó.

Kosárfonó Szövetkezetnél

Óbecsén.

3-3

Boros hordók,

néhányszor használva, minden nagyságban kaphatók, **Schmidt János** hordókereskedőnél, **Bácsfeketehegyen**. Állandóan nagy raktár. Ugyanítt egy billiárdasztal is eladó. 20-19

Csemegeszőlőt

5 kilos postakosarakban, válogatott fajokból 1 frt 40 krért bérmentve szállít

Kertész Miklós

Debreczen.

4-3

Makulatura.

Jó minőségű ujságpapíros

100 klgrként 10 korona
ab Budapest.

Cim a kiadóhivatalban: **Teréz-körut 2.**

„A ZSIDÓ“

Mindenki, aki a zsidó vallásnak erkölcsi jelentősége iránt érdeklődik, vegye meg

dr. Flesch Ármin

mohácsi főrabbinak, „A ZSIDÓ“ című könyvét, melyet a „**Bácsmegye**“ is ismertetett, s mely népszerű munkáról a legkiválóbb szakkörök a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

Kapható a szerzőnél és minden könyvkereskedésben.

Ára 5 korona.

Freystädtler Flóra
emlékiratai!

Életem

Szerelmeim

Szenvedéseim

Irta: **Báró Splényné Freystädtler Flóra.**

Az ismert budapesti milliósleány megragadó közvetlenséggel írta meg élettörténetét. Ez a könyv megható vallomása egy lángoló szenvedélyű asszonynak, de kímélő vád is társadalmunk legelkelőbbjei ellen, kik e szenvedélyt kihasználva, a néhány év előtt milliókkal bíró nőt a züllés útjára kergették.

A szerző arcképével díszített kötetet 2 K-ért küldi a

Kereskedelmi Reklámvállalat,

Budapest, VII., Kertész-utca 27. sz.

Utánvétellel 2 korona 50 fillér.

Kezelés előtt!

Kiefer János fogtechnikus Apatin.

Készít: műfogakat kautschukban úgy mint aranyban.

Speciálitás: Hidmunka aranykoronákra erősítve.

Kezelés után!

FIGYELEM!

Aki bármi ingó vagy ingatlant eladni vagy: bérbeadni, venni vagy bérbevenni szándékozik, valamint

Telefonszám 446.

penz kölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magán egyénekről vagy cégekről és vállalatokról

hiteltudósítást (információt)

beszerezni, továbbá tűz-, jég-, élet- és baleset biztosításokat kötni,

hirdetéseket

hírlapok, folyóiratok és naptárakba feladni, cimeket

fuvarleveleket

díjtöbblet vagy késedelmi kártérítés megrekamlálása véget felülvizsgáltatni kíván és végül

penzbeszedéseket (inkasszót)

behajtani, az forduljon kizárólag:

az **Általános Forgalmi és Hiteltudósító Iroda** törvényszéki legbejegyzett céghez VII. kör., Batthyány-utca, a gőzlőrővel szemben.

(Tulajdonos: **Malusev Sándor.**)

ahol mindennemű megrendelés és megbízás a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik.

Bácsmegye földrajza.

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt**

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy ez az **egyetlen engedélyezett földrajz**, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szives jóindulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van díszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

MEZEI MIHÁLY

községi tanító.

ZENTA.

„BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

Latinovits Pál,

Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A. BÁCSMEGYE

a 750.000 lelket számláló Bács-Bodrog megyének legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezető tagjainak sorából kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánum.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

A. BÁCSMEGYE,

pártoktól és egyénektől teljesen független ujság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a nép politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását celozzák.

A. BÁCSMEGYE

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollu, kipróbált írói szolgáltatják.

A. BÁCSMEGYÉ-

nek, a megye minden községében állandó, rendes tudósítója van s így minden eseményről hű, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

Mutatványszámot mindenki-
nek 4 héttig ingyen küldünk.

A. BÁCSMEGYE

szerkesztősége és kiadóhivatala
BUDAPEST, Teréz-körut 2. szám
alatt van.

HIVATALOS

bélyegzőket, pecsénymókat, keletbélyegzőt, számológépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta
bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ

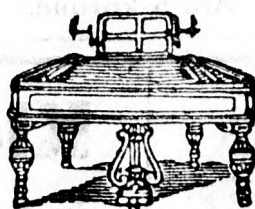
vésnök

BUDAPEST,

VI. ker., Váci-körut 17. sz.

A Bácsmegeyi Gazdaszövetség szállítója.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

HANGSZEREK.

KUDLIK ÁDÁM hangszer-készítő Szabadkán. (Alapított 1899.)
Ajánlja saját gyártmányu jó, erős hangu cimbalmaid, hegedűk, harmonikák, jó szabkai tamburák stb. jutányos áráért.

Tisztelettel

Kudlik Ádám.

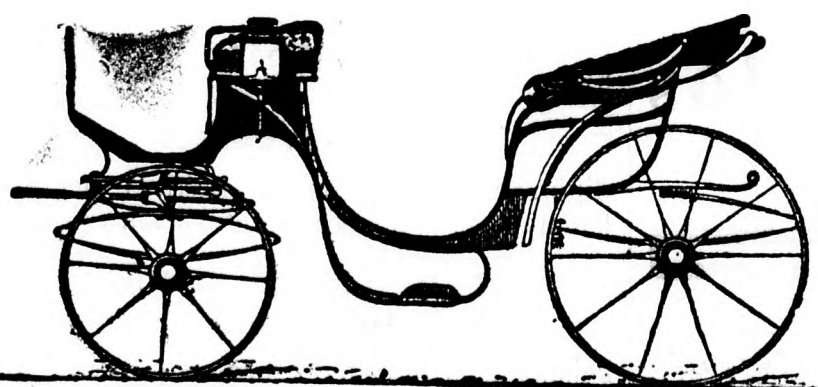

MÁRTON ISTVÁN

első alföldi tekeasztal-gyártó
ipartelep

SZEGED,

Boldogasszony-sugárut 58. szám.

kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti patkolási tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá gummi kerekeimet.

Állatorvosi főiskolában a különösen ajánlom saját gyártmányu Mindezek előrebocsajtsa azon reményre jogosít, hogy e téren úgy a szakértelem, mint külcsín, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserélek.

Képes árjegyzék ingyen.

Átalakításokat jutányosan készítek.

•Bácsmegeyi• vasalati nyomdájából (Számmer Imre-féle nyomda.)

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja a

Borászati Lapok

mely ujévtől kezdve 40-ik évfolyamban hetenként jelenik meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, hanem legelőkelőbb figyelemmel kíséri a külföldi tapasztalatokat, újdonságokat, a francia, a német, olasz, osztrák stb. borászati irodalmat, minden kétséget kizárólag a legsokoldalubb és legértelmesebb szőlészeti ujság, mely minden más külföldi vagy hazai szaklap olvasását egész fölőlegessé tesz.

A „Borászati Lapok“

„Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete“nek hivatalos közlönye.

A Borászati Lapoknak a közgazdaság és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak szentelt rovatai igen kimerítő, de különös súlyt helyez a tudósításokra is, amiben több mint száz tudósító dolgozik a lap szerkesztőségében.

Minden előfizető évenként legalább egy nagy színes műmellékletet kap, valamely magyar szőlőfaj hű képét, a mellett ingyen állapítja meg a szerkesztőség a beküldött tékerészekből vagy állapotokból a fellépett szőlőbetegséget vagy rovat és az ellenük való védekezést és kimerítő választ ad minden hozzáintézet szakkérdésre.

Laptulajdonos:

Baross Károly örököse.

Felelős szerkesztő:

Dr. Druker Jenő.

A lap előfizetési ára:

1 évre 12 kor. 1/2 évre 6 kor. 1/4 évre 3 kor

Mutatványszámot három héten át szívesen küld

**BORÁSZATI LAPOK kiadóhivatala (Buda-
pest, IX., ker., Üllői-ut 25. sz.)**

Legujabb szerkezetű fordítható tekeasztalok jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. Régi tekeasztalok becserélése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart dákókat és mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen.

BIHARI J

kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. c. címet értesíteni, hogy

SZABADKÁN

VIII., kör., 54. szám.

alatt, közvetlen a vasut állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő